

SŁOWNIK
TERMINOLOGII PRAWNICZEJ
FRANCUSKO-POLSKI

DICTIONNAIRE
DE LA TERMINOLOGIE JURIDIQUE
FRANÇAIS-POLONAIS

ALEKSANDRA MACHOWSKA

LEX

a Wolters Kluwer business

SŁOWNIK
TERMINOLOGII PRAWNICZEJ
FRANCUSKO-POLSKI

DICTIONNAIRE
DE LA TERMINOLOGIE JURIDIQUE
FRANÇAIS-POLONAIS

ALEKSANDRA MACHOWSKA

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2013

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Cybulska

Korekta
Małgorzata Kałuża

Łamanie
JustLuk

Projekt graficzny okładki i stron tytułowych
Maciej Sadowski

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2013

ISBN: 978-83-264-4335-0

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska SA

Redakcja Książek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Mojemu Tacie

WPROWADZENIE

Niniejszy słownik stanowi kontynuację wydanego w latach 2008 i 2012 polsko-francuskiego słownika terminologii prawniczej i zachowuje przyjęte tam zasady.

Słownik terminologii prawniczej francusko-polski przeznaczony jest dla wszystkich, którzy dokonują przekładu dokumentów urzędowych, pism oraz tekstów prawniczych na język francuski: tłumaczy, osób wykonujących zawody prawnicze lub pracowników administracji państwowej i samorządowej, pracowników uczelni, studentów i wszystkich osób, które w swojej działalności stają przed koniecznością przetłumaczenia tekstu sporządzanego w języku prawnym i prawniczym. Stworzony został w taki sposób, aby ułatwić użytkownikowi odnalezienie właściwego w danym kontekście określenia. Stąd zawarto w nim wiele objaśnień, które pozwalają uchwycić różnice między francuskimi instytucjami prawa a polskim systemem prawnym. Nie zawsze bowiem hasło przetłumaczone wprost i funkcjonujące zarówno w języku francuskim, jak i polskim, oddaje istotę oznaczanego pojęcia. Dlatego też jego struktura i układ odbiega nieco od tradycyjnych słowników językowych, często wskazując przykłady zastosowania tłumaczonego hasła. Podane w przykładach zdania pochodzą z autentycznych dokumentów i tekstów prawniczych. Wiele haseł, zawartych w słowniku, odnosi się do instytucji prawa europejskiego z uwagi na fakt, że przekłady dokumentów europejskich zajmują obecnie poczesne miejsce w aktywności zawodowej nie tylko tłumaczy, ale również wszystkich osób działających w szeroko rozumianym obrocie prawnym. W słowniku zaakcentowano też najistotniejsze różnice, pojawiające się w terminologii państw francuskojęzycznych (Belgia, Szwajcaria, Kanada). Często sprowadzają się one do odmiennych zastosowań reguł gramatycznych, pozostawiając dane hasło na poziomie leksykalnym bez zmian. W tekstach prawnych i prawniczych można też niejednokrotnie dostrzec różne warianty tego samego terminu prawniczego, jak w przypadku *conseil de prud'hommes*, które to pojęcie, w zależności od źródła, może również pojawić się jako *conseil des prud'hommes*. W takich przypadkach występujące odmienności zaznaczono w słowniku, podając wersję w nawiasie.

Istotne problemy pojawiają się również przy oznaczeniu rodzaju danego rzeczownika. Tam, gdzie w języku francuskim występuje forma żeńska, została ona umieszczona w nawiasie obok wersji w rodzaju męskim. Rzeczowniki występujące w języku francuskim wyłącznie w rodzaju męskim lub żeńskim oznaczono jako *m* (*masculin*) lub *f* (*féminin*). Wiele jednak rzeczowników występuje w języku francuskim jako rzeczownik i przymiotnik, posiada rodzaj żeński (np. *entrepreneur – entrepreneuse*, *commerçant – commerçante*), przy czym rzeczownik występuje w podanym tu znaczeniu tylko w rodzaju męskim, niezależnie od tego, czy stosowany jest dla określenia kobiety czy mężczyzny. Forma rodzaju żeńskiego ma wtedy znaczenie całkowicie odmienne (np. *commerçante* to sprzedawczyni, a *notairesse* to żona notariusza). W niektórych przypadkach rzeczownik w znaczeniu podstawowym występuje tylko w rodzaju męskim, ale jeżeli stosowany jest w funkcji przymiotnikowej, w zależności od określanego rzeczownika przybierze formę właściwą dla rodzaju (np. „podwykonawca” – *sous-traitant*, ale „spółka, będąca podwykonawcą” – *société sous-traitante*). Tam, gdzie dany rzeczownik posiada jedną formę, taką samą zarówno w rodzaju męskim, jak i żeńskim, oznaczono go jako *m, f*.

Z reguły w słownikach francuskojęzycznych oznaczany on jest jako *n* (*neutre*). Podobnie oznaczono przymiotniki. Sporadycznie pojawiają się również formy żeńskie rzadko spotykane w języku francuskim (np. oficer: *officier* – *officière*, która to forma pojawia się np. w oficjalnych dokumentach nadania kobiecie stopnia oficerskiego, niemal nieznana pozostaje natomiast w codziennym języku Francuzów).

Wszystkim Użytkownikom słownika terminologii prawniczej w wersji francusko-polskiej życzę, aby mieli w nim przydatne narzędzie pracy, wyrażając nadzieję, że spotka się on z przychylnym przyjęciem.

WYKAZ SKRÓTÓW

Skróty użyte w słowniku

a.	– albo
alpin.	– alpinizm
B.	– belgijskie
budż.	– budżetowe
dyplom.	– dyplomacja
egzek.	– egzekucja
eur. pr. spółek	– europejskie prawo spółek
elektron.	– elektronika
fpl féminin pluriel	– rodzaj żeński, liczba mnoga
handel mnar.	– handel międzynarodowy
hist.	– historyczne
inf.	– infinitif (bezokolicznik)
inform.	– informatyka
K.	– kanadyjskie
L.	– prawo państwa Luksemburg
msg masculin singulier	– rodzaj męski, liczba pojedyncza
ochr. danych	– ustawa o ochronie danych osobowych
odpow.	– odpowiednik
par extension	– poszerzając, przez rozszerzenie (znaczenia)
pomoc publ.	– pomoc publiczna
pot.	– potocznie
post. adm.	– postępowanie administracyjne
pr. adm.	– prawo administracyjne
pr. aut.	– prawo autorskie
pr. bank.	– prawo bankowe
pr. bud.	– prawo budowlane
pr. celne	– prawo celne
pr. cyw.	– prawo cywilne
pr. drog.	– prawo ruchu drogowego
pr. dypl.	– prawo dyplomatyczne
pr. eur.	– prawo europejskie
pr. finans.	– prawo finansowe

pr. gosp.	– prawo gospodarcze
pr. karne	– prawo karne
pr. kons.	– prawo konsumenckie
pr. mor.	– prawo morskie
pr. mнар.	– prawo międzynarodowe
pr. podatk.	– prawo podatkowe
pr. publ.	– prawo publiczne
pr. r. fin.	– prawo rynków finansowych
pr. rodz.	– prawo rodzinne
pr. rolne	– prawo rolne
pr. spadk.	– prawo spadkowe
pr. spółek	– prawo spółek
pr. transp.	– prawo transportowe
pr. ubezpie.	– prawo ubezpieczeń
pr. upadł.	– prawo upadłościowe
pr. weksl.	– prawo wekslowe
pr. wł. int.	– prawo własności intelektualnej
proc.	– prawo procesowe
proc. adm.	– procedura administracyjna
proc. cyw.	– procedura cywilna
proc. karna	– procedura karna
przest.	– użycie przestarzałe
qqch	– quelque chose (coś)
qqn	– quelqu'un (ktoś, kogoś)
qqn à f. qqch	– quelqu'un à faire quelque chose (kogoś do zrobienia czegoś)
rachunk.	– rachunkowość
rzecz.	– rzeczownik
S.	– szwajcarskie
s.s	– sensu stricto, w ścisłym znaczeniu
s.l	– sensu largo, w szerszym znaczeniu
subj.	– subjonctif
szczeg.	– szczególnie
tech. kryminalist.	– technika kryminalistyczna
v	– verbe (czasownik)
WE	– Wspólnoty Europejskie
zam. publ.	– zamówienia publiczne
zobow.	– zobowiązania

Skróty w języku francuskim

A.R. (avis de réception)	– potwierdzenie odbioru
ACP (accord de partenariat et de coopération)	– umowa o partnerstwie i współpracy <i>pr. pracy</i>

AFD (Agence française de développement)	– Francuska Agencja Rozwoju
AGS (assurance garantie des salariés)	– Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP)
APE (activité principale d'une entreprise)	– kod działalności podstawowej podmiotu gospodarczego (APEN dla przedsiębiorstwa, APET dla zakładów przedsiębiorstw)
B.T.P. (secteur du bâtiment et des travaux publics)	– sektor budownictwa publicznego
C.A.T. (Centre d'aide par le travail)	– zakład pracy chronionej
C.F.D.T. (Confédération française et démocratique du travail)	– Francuska Demokratyczna Konfederacja Pracy
C.G.T. (Confédération générale du travail)	– Powszechna Konfederacja Pracy
CADES (Caisse d'amortissement de la dette sociale)	– Fundusz Umorzenia Długu Publicznego
CBV (Conseil des bourses de valeurs)	– Rada Giełdy Papierów Wartościowych
CCI (Chambre de commerce internationale)	– Międzynarodowa Izba Handlowa
CCP (compte–chèque postal)	– konto w kasie pocztowej
CDC (Caisse des dépôts et consignation)	– kasa depozytowo-konsygnacyjna
CDD (contrat à durée déterminée)	– umowa na czas określony <i>pr. pracy</i>
CDF (Charbonnage français)	– Francuska Rada ds. Węgla
CDI (centre des impôts)	– urząd podatkowy, urząd skarbowy
CDI (contrat à durée indéterminée)	– umowa na czas nieokreślony <i>pr. pracy</i>
CE (conseil d'entreprise, comité d'entreprise)	– rada pracownicza
CEDH (Convention européenne de Sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales)	– Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności
CEE (Communauté économique européenne)	– Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG)
CEN (Comité européen de normalisation)	– Europejski Komitet Normalizacyjny (EKN)
Cenélec (Comité européen de normalisation électronique)	– Europejski Komitet Normalizacji Elektrotechnicznej (EKNE)
CEPOL (Collège européen de police)	– Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL)
CGA (conditions générales des compagnies d'assurances, conditions générales d'assurances)	– ogólne warunki ubezpieczenia (OWU)
CGV (conditions générales de vente)	– ogólne warunki sprzedaży
CIM (Convention internationale sur le transport de marchandises par chemins de fer)	– list przewozowy dla towarów przewożonych w międzynarodowym transporcie kolejowym na podstawie Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami COTIF

CMR (Convention de transport international de marchandises par route)	– list przewozowy dla towarów przewożonych w międzynarodowym transporcie drogowym na podstawie Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów
CNA (Caisse nationale des autoroutes)	– Fundusz Autostrad Krajowych
CSG (contribution sociale généralisée)	– ogólny podatek socjalny
CSM (Conseil supérieur de la magistrature)	– Najwyższa Rada Sądownictwa [<i>odpowiednik Krajowej Rady Sądownictwa</i>]
CVIM (contrat de vente internationale de marchandises)	– umowa o międzynarodowej sprzedaży towarów
CVIM (Convention des Nations unies de 1980 sur les contrats de vente internationale de marchandises)	– Konwencja Narodów Zjednoczonych z 1980 r. o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów
D.A.U. (document administratif unique)	– dokument przewozowy w wymianie towarowej między krajami Unii Europejskiej
D.U.E. (Déclaration Unique d’Embauche)	– Jednolita Deklaracja o Zatrudnieniu
D/A (document contre acceptation)	– dokument w zamian za akcept
D/P (document contre paiement)	– dokument za płatność
DAA (document administratif d’accompagnement)	– towarzyszący dokument urzędowy
DG (direction générale)	– dyrekcja generalna
EEE (Espace économique européen)	– Europejski Obszar Gospodarczy (EOG)
EMC (Entreprise minière et chimique)	– spółka górnicza i chemiczna
EPM (établissement pénitentiaire pour mineurs)	– zakład penitencjarny (poprawczy) dla nieletnich
ETS (normes européennes de télécommunications)	– europejskie normy telekomunikacyjne
FCP (fonds commun de placement)	– wspólny fundusz lokacyjny
HT (prix net, prix hors taxes)	– cena netto
ILS (infraction à la législation sur les stupéfiants)	– przestępstwo przeciwko ustawie antynarkotykowej
IRPP (impôt sur le revenu des personnes physiques)	– podatek dochodowy od osób fizycznych
IS (impôt sur les sociétés)	– podatek dochodowy w przedsiębiorstwie, podatek dochodowy od osób prawnych
ISF (impôt de solidarité sur la fortune)	– podatek „solidarności społecznej” [<i>ustalany po przekroczeniu określonego progu majątkowego, tzw. podatek od wielkich majątków</i>]
JAF (juge aux affaires familiales)	– sędzia rodzinny
MOA (maître d’ouvrage, maîtrise d’ouvrage)	– inwestor budowy
MOAD (maître d’ouvrage délégué, maîtrise d’ouvrage délégué)	– budowlany nadzór inwestorski

MOE (maîtrise d'oeuvre, maître d'oeuvre)	– wykonawca budowy, generalny wykonawca
MPE (Ministère public européen)	– Prokuratura Europejska
NAF (Nomenclature des activités françaises)	– francuska klasyfikacja działalności [<i>odpowiednik polskiej klasyfikacji działalności, PKD</i>]
NE (normes européennes)	– normy europejskie
NIC (Numéro Interne de Classement)	– numer wewnętrznego systemu klasyfikacji (<i>działalności przedsiębiorców</i>)
NIR (numéro d'identification au répertoire national)	– numer identyfikacyjny w narodowym rejestrze statystycznym (odpowiednik numeru PESEL)
NPAI (n'habite pas à l'adresse indiquée)	– nie mieszka pod wskazanym adresem
O.N.G. (organisation non gouvernementale)	– organizacja pozarządowa
O.N.U. (Organisation des Nations Unies)	– Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ)
OEDT (Observatoire européen des drogues et des toxicomanies)	– Europejskie Centrum Monitoringu ds. Narkotyków i Narkomanii
OMC (Organisation mondiale du commerce)	– Światowa Organizacja Handlu (WTO)
OMPI (Organisation mondiale de la propriété intellectuelle)	– Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (SOWI, WIPO)
OPC (organisme de placement collectif)	– instytucja (przedsiębiorstwo) zbiorowego lokowania kapitałów
OPCVM (Organisme de placement collectif en valeurs immobilières)	– instytucja (przedsiębiorstwo) zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe
OTC (Accord sur les Obstacles techniques au commerce)	– Porozumienie w sprawie przeszkód technicznych w handlu <i>pr. eur.</i>
P.L.V. (publicité sur les lieux de vente)	– reklama w miejscu sprzedaży
PACS (pacte civil de solidarité)	– cywilny pakt solidarności [<i>usankcjonowany przepisami prawa związek dwojga osób, płci odmiennej lub tej samej, bez zawierania ślubu</i>]
PCG (plan comptable général)	– ogólny plan kont
PDG (président–directeur général)	– prezes-dyrektor generalny
PECO (pays candidats de l'Europe centrale et orientale)	– kraje kandydujące Europy Środkowej i Wschodniej
PESC (politique étrangère et de sécurité commune)	– Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa (WPZiB)
PIB (produit intérieur brut)	– produkt krajowy brutto (PKB)
PME (petites et moyennes entreprises)	– małe i średnie przedsiębiorstwa
RCS (Registre du commerce et des sociétés (RCS))	– Rejestr handlowy i spółek [<i>odpowiednik rejestru handlowego</i>] Krajowego Rejestru Sądowego — <i>RHb, KRS</i>)
RFF (Réseau Ferré de France)	– Koleje Francuskie
RM (répertoire des métiers)	– rejestr zawodów, wykaz zawodów

RTT (réduction du temps de travail)	– redukcja czasu pracy [<i>ograniczenie czasu pracy do 35 godzin tygodniowo</i>]
S.A. (société anonyme)	– spółka akcyjna (S.A.)
SARL (société à responsabilité limitée)	– spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Sp. z o.o.)
SAS (société par actions simplifiée)	– uproszczona spółka akcyjna
SCE (société coopérative européenne)	– spółdzielnia europejska
SCP (société civile professionnelle)	– spółka partnerska (sp.p., s.p.)
SE (société anonyme européenne)	– europejska spółka akcyjna
SICAF (société d'investissement à capital fixe)	– spółka inwestycyjna o stałym kapitale
SICAV (société d'investissements à capital variable)	– spółka inwestycyjna o zmiennym kapitale
SIREN, SIRET	– [<i>numer SIREN otrzymuje każdy przedsiębiorca, niezależnie od formy prawnej prowadzenia działalności – również osoby fizyczne, z chwilą wpisania do właściwego rejestru; składa się on z 9 cyfr; numer SIRET odpowiada oznaczeniu zakładu przedsiębiorstwa; składa się on z 9 cyfr numeru SIREN oraz z 5 cyfr wewnętrznego systemu klasyfikacji — Numéro Interne de Classement, NIC</i>] — numer REGON
SPS (Accord sur les mesures sanitaires et phytosanitaires)	– Porozumienie w sprawie środków sanitarnych i fitosanitarnych <i>pr. eur.</i>
TAEG (taux annuel effectif global du crédit)	– całkowite efektywne oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym
TEC (tarif extérieur commun)	– wspólna taryfa celna
tfpb (taxe foncière sur les propriétés bâties)	– podatek od nieruchomości zabudowanej
TGI (tribunal de grande instance)	– sąd wielkiej instancji [<i>odpowiednik sądu cywilnego w sądzie rejonowym i częściowo pokrywający się zakresem z sądem cywilnym w sądzie okręgowym</i>]
TI (tribunal d'instance)	– sąd instancji [<i>odpowiednik sądów grodzkich cywilnych</i>]
TIG (travaux d'intérêt général)	– prace społecznie użyteczne
TIP (titre interbancaire de paiement)	– międzybankowy tytuł płatności
TIPP (taxe intérieure de consommation sur les produits pétroliers)	– podatek krajowy od zużycia produktów naftowych
TUC (travaux d'utilité collective)	– prace użyteczności publicznej
TVA (taxe sur la valeur ajoutée)	– podatek od towarów i usług (podatek od wartości dodanej – VAT)
UEM (Union économique et monétaire)	– Unia Gospodarcza i Walutowa (UGiW)

URSSAF (Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales) [Związek ds. Poboru Składek na Ubezpieczenia Społeczne i Zasiłki Rodzinne]	– Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)
UTA (unité de travail par an)	– roczna jednostka robocza [<i>liczba pracowników zatrudnionych na pełnych etatach w ciągu roku</i>]
VNI (valeur nette d'inventaire)	– wartość inwentarzowa netto <i>pr.r. fin.</i>
ZI (zone industrielle)	– strefa przemysłowa
Skróty w języku polskim	–
AAD (towarzyszący dokument urzędowy)	– document administratif d'accompagnement (DAA)
CEPOL (Europejskie Kolegium Policyjne)	– Collège européen de police (CEPOL)
CIM (list przewozowy dla towarów przewożonych w międzynarodowym transporcie kolejowym na podstawie Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami COTIF)	– Convention internationale sur le transport de marchandises par chemins de fer
CMR (list przewozowy dla towarów przewożonych w międzynarodowym transporcie drogowym na podstawie Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów)	– Convention de transport international de marchandises par route
EKN (Europejski Komitet Normalizacyjny)	– Comité européen de normalisation (CEN)
EKNE (Europejski Komitet Normalizacji Elektrotechnicznej)	– Comité européen de normalisation électronique (Cenélec)
EOG (Europejski Obszar Gospodarczy)	– Espace économique européen (EEE)
EWG (Europejska Wspólnota Gospodarcza)	– Communauté économique européenne (CEE)
FAR (Francuska Agencja Rozwoju)	– Agence française de développement (AFD)
FGŚP (Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych)	– assurance garantie des salariés (AGS)
Konwencja Narodów Zjednoczonych z 1980 r. o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów	– Convention des Nations unies de 1980 sur les contrats de vente internationale de marchandises (CVIM)
KRS (Krajowy Rejestr Sądowy)	– Registre du commerce et des sociétés (RCS)
MŚP (małe i średnie przedsiębiorstwa)	– petites et moyennes entreprises (PME)
MTS (Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości)	– Cour internationale de justice
NE (normy europejskie)	– normes européennes (NE)

o.w.s. (ogólne warunki sprzedaży)	– conditions générales de vente (CGV)
ONZ (Organizacja Narodów Zjednoczonych)	– Organisation des Nations unies (O.N.U.)
OTC (Porozumienie w sprawie przeszkód technicznych w handlu)	– OTC (Accord sur les Obstacles techniques au commerce)
OWU (ogólne warunki ubezpieczenia)	– CGA (conditions générales des compagnies d'assurances, conditions générales d'assurances)
PE (Prokuratura Europejska)	– Ministère public européen (MPE)
PESEL	– NIR (numéro d'identification au répertoire national), numer identyfikacyjny w narodowym rejestrze statystycznym
PKB (produkt krajowy brutto)	– produit <i>m</i> intérieur brut (PIB)
PKD (Polska klasyfikacja działalności)	– Nomenclature des activités françaises (NAF)
REGON	– SIREN, SIRET [<i>numer SIREN otrzymuje każdy przedsiębiorca, niezależnie od formy prawnej prowadzenia działalności – również osoby fizyczne, z chwilą wpisania do właściwego rejestru; składa się on z 9 cyfr; numer SIRET odpowiada oznaczeniu zakładu przedsiębiorstwa; składa się on z 9 cyfr numeru SIREN oraz z 5 cyfr wewnętrznego systemu klasyfikacji – Numéro Interne de Classement, NIC</i>]
RHb (rejestr handlowy)	– Registre du commerce et des sociétés (RCS) [<i>Rejestr handlowy i spółek</i>]
S.A., SA (spółka akcyjna)	– société anonyme (S.A.)
s.p. (spółka partnerska)	– société civile professionnelle (SCP)
Sp. z o.o. (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością)	– SARL (société à responsabilité limitée) (Sp. z o.o.)
SOWI, WIPO (Światowa Organizacja Własności Intelektualnej)	– Organisation mondiale de la propriété intellectuelle (OMPI)
SPS (Porozumienie w sprawie środków sanitarnych i fitosanitarnych)	– Accord sur les mesures sanitaires et phytosanitaires (SPS)
UGiW (Unia Gospodarcza i Walutowa)	– Union économique et monétaire (UEM)
US (urząd skarbowy)	– centre <i>m</i> des impôts (CDI) [<i>urząd podatkowy</i>]
VAT (podatek od towarów i usług (podatek od wartości dodanej))	– TVA (taxe sur la valeur ajoutée)
WTC (wspólna taryfa celna)	– tarif extérieur commun (TEC)
WTO (Światowa Organizacja Handlu)	– Organisation mondiale du commerce (OMC)
ZUS (Zakład Ubezpieczeń Społecznych)	– Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (URSSAF) [<i>Związek ds. Poboru Składek na Ubezpieczenia Społeczne i Zasilki Rodzinne</i>]

A

à bon droit pełnoprawnie, słusznie, mając prawo (do czegoś), mając podstawy (do czegoś), będąc uprawnionym — w świetle prawa; *syn.*

à juste titre

à compte na poczet, na rachunek (czyjś; czegoś); zaliczka. *À compte d'auteur.* — *Nakładem autora.*

à forfait na akord; ryczałtowo, ryczałtem

à jour aktualnie, na dzień dzisiejszy, na bieżąco

– **à jour fixe** — w określonym dniu, w ustalonym dniu (ustalonego dnia), w uzgodnionym dniu

– **mettre (qqch) à jour** — aktualizować

– **mise f à jour (de qqch)** — aktualizacja

– **avoir ses comptes à jour** — na bieżąco regulować rachunki, prowadzić na bieżąco rachunki

à juste titre pełnoprawnie, słusznie, mając prawo (do czegoś), mając podstawy (do czegoś), będąc uprawnionym w świetle prawa; *syn.* à bon droit

à main armée zbrojnie, przy użyciu broni, przy użyciu niebezpiecznego narzędzia

à valoir na rachunek, na poczet. *Verser un acompte à valoir sur le prix d'une marchandise achetée.* — *Wpłacić zaliczkę na poczet ceny zakupionego towaru.*

à-valoir *m* zaliczka

ab intestat *lac. ab intestato* dziedziczenie beztestamentowe, dziedziczenie ustawowe, dziedziczenie na podstawie ustawy

abandon *abandon pr. morskie*; porzucenie, opuszczenie; oddanie; zrzeczenie się

– **abandon aux créanciers** — czynność polegająca na zrzeczeniu się na rzecz wierzycieli przez dłużnika lub spadkobiercę składników majątku (także spadku) celem dokonania ich zbycia i zaspokojenia się przez wierzycieli z uzyskanych w ten sposób środków

– **abandon d'actifs** *pr. upadł.* — w dawnym prawie upadłościowym jeden ze sposobów

zawarcia układu z wierzycielami przez pozostawienie im aktywów wchodzących w skład masy upadłości

– **abandon d'enfant** — zrzeczenie się praw do dziecka; *pot.* porzucenie dziecka (zob. *délaissement de mineur*)

– **abandon d'épave d'un véhicule** — porzucenie wraku samochodu

– **abandon d'ordures** — nielegalne wyrzucanie śmieci

– **abandon de famille** — niealimentacja (występek polegający na nieprzyczynianiu się do zaspokajania uzasadnionych potrzeb życiowych uprawnionego, mimo istnienia prawomocnego orzeczenia sądu o takim obowiązku lub ugody)

– **abandon de foyer** — opuszczenie domu przez matkę lub ojca, pozostawiając równocześnie dzieci bez opieki

– **abandon de l'accusation** *proc. kar.* — odstąpienie od oskarżenia, zrzeczenie się oskarżenia

– **abandon de l'activité** — zaniechanie działalności

– **abandon de la cargaison (en mer)** — *abandon* frachtu

– **abandon de poste** — porzucenie pracy, opuszczenie miejsca pracy; *wojsk.* porzucenie posterunku, opuszczenie pokładu przez dowódcę przed resztą załogi

– **abandon de propriété** — porzucenie rzeczy

– **abandon des facultés assurées** — *abandon* towaru ubezpieczonego

– **abandon du domicile conjugal** — opuszczenie współmałżonka

– **abandon du navire et du fret aux créanciers** — *abandon* statku i frachtu na poczet wierzytelności

– **abandon moral/matériel de l'enfant** — zaniedbanie opieki nad dzieckiem

– **droit** *m* **d'abandon** — prawo *abandonu*

- **faire abandon de qqch** — dokonywać abandonu
- abandonner** zaniechać, porzucać/porzucić, opuszczać/opuścić
 - **abandonner une activité** — zaniechać działalności
- abandonné m (abandonnée f)** zaniechany, porzucony, opuszczony
 - **activité f abandonnée** — działalność zaniechana
- abandonnataire m, f** abandonatariusz
- abandonnement m** wyzbycie się posiadania, wyzbycie się własności rzeczy, porzucenie (rzeczy, np. w celu uwolnienia się od obciążeń ustanowionych na tej rzeczy); przyznanie określonych przedmiotów współwłaścicielowi w ramach współwłasności łącznej, dokonanie fizycznego podziału rzeczy objętej współwłasnością, wydzielenie (zob. attribution)
- abattement m** obniżenie (np. ceny), obniżka, rabat, bonifikata, redukcja, zmniejszenie, ograniczenie, skonto, odliczenie (od podatku), *pot.* cięcie
 - **abattement à la base (de l'impôt)** — odliczenie od podstawy podatku
 - **abattements mpl budgétaires** — cięcia budżetowe
 - **abattement du crédit** — ograniczenie kredytu
- abdication f** abdykacja, złożenie urzędu, zrzeczenie się urzędu (w odniesieniu do funkcji króla, cesarza itp.)
- abolir** znosić/znieść, uchylać/uchylić, unieważniać/unieważnić, ograniczać/ograniczyć
 - **abolir le contrôle de ses actes** — ograniczać możliwość pokierowania swoim postępowaniem (np. przez wprowadzenie się w stan nietrzeźwości)
 - **abolir une loi** — unieważniać ustawę
- abolitif** znoszący, uchylający
- abolition f** abolicja, zniesienie, uchylenie
 - **abolition de la peine de mort** — abolicja kary śmierci, zniesienie kary śmierci
 - **abolition des barrières** — zniesienie barier
 - **abolition d' une loi** — uchylenie ustawy
- abonné m (abonnée f)** abonent
- abonnement m** abonament, prenumerata, subskrypcja; *pr. podatk.* ryczałt
- abonner** zaprenumerować, zostać abonentem
- abornement m** wytyczenie (granic działki), rozgraniczenie
- aboutissants mpl** grunty przylegające do krótszych boków działki gruntu (*przeciw. tenants*)
- abrogatif m (abrogative f)** uchylający, zmieniający
- abrogatoire m, f** uchylający, zmieniający
- abrogation** abrogacja, uchylenie, zmiana, nowelizacja
 - **abrogation d'une loi** — uchylenie ustawy, abrogacja ustawy
 - **abrogation tacite** — abrogacja dorozumiana
 - **abrogation d'un droit** — abrogacja prawa
 - **abrogation d'un acte réglementaire** — abrogacja rozporządzenia
 - **abrogation expresse** — abrogacja wyraźna
- abrogé m (abrogée f)** uchylony, zmieniony, znowelizowany
- abroger** uchylać/uchylić, zmieniać/zmienić, nowelizować/znowelizować (*przez uchylenie i wprowadzenie innych przepisów*)
- absence f** nieobecność, absencja, brak, zaginięcie, uznanie za zmarłego
 - **absence à une session** — nieobecność na rozprawie
 - **absence d'objections** — brak zarzutów — *L'absence d'objections de la part du débiteur peut prendre la forme d'un défaut de comparution à une audience. Brak zarzutów ze strony dłużnika może przyjąć formę niestawiennictwa na rozprawie.*
 - **absence d'une clause** — brak klauzuli (w umowie), brak postanowienia (umownego). *L'absence d'une clause de mobilité à un contrat. — Brak klauzuli mobilności w umowie.*
 - **absence d'uniformité** — brak jednolitości
 - **absence de cause** — brak podstawy prawnej (*w przypadku zobowiązań umownych*)
 - **absence de relation spécifique avec des activités opérationnelles** — brak konkretnego powiązania z działalnością operacyjną
 - **absence de réponse (de la part de l'accusé)** — nieudzielenie wyjaśnień (przez oskarżonego), odmowa odpowiedzi na pytanie
 - **absence de service** — absencja w pracy

- **absence illégale** — bezprawna nieobecność, nieobecność nieusprawiedliwiona
- **absence injustifiée** — nieobecność nieusprawiedliwiona. *L'absence injustifiée d'un salarié.* — Nieusprawiedliwiona nieobecność pracownika.
- **absence irrégulière** — nieobecność nieusprawiedliwiona
- **absence justifiée pour maladie** — usprawiedliwiona nieobecność z powodu choroby
- **absence pour cause d'accident** — nieobecność spowodowana wypadkiem
- **absence pour cause de maladie** — absencja chorobowa
- **absence prolongée et injustifiée d'un salarié** — przedłużająca się nieusprawiedliwiona nieobecność pracownika
- **absence résultant d'un congé payé** — nieobecność spowodowana płatnym urlopem
- **autorisation f d'absence pr. pracy** — zwolnienie z pracy (zezwolenie na opuszczenie miejsca pracy, okolicznościowe zwolnienie)
- **curateur m à l'absence** — kurator osoby nieobecnej
- **déclaration f d'absence** — postanowienie o uznaniu za zmarłego (*w prawie francuskim jest to orzeczenie sądu o charakterze i konstrukcji nieco innych niż w prawie polskim*)
- **en cas d'absence** — w razie nieobecności, w przypadku nieobecności
- **en l'absence de...** — w razie nieobecności (określonej osoby), w przypadku nieobecności (określonej osoby), w razie braku (czegoś), w przypadku braku (czegoś). *En l'absence du destinataire.* — Pod nieobecność adresata.
- **indemnité f d'absence pr. pracy** — dodatek za rozłąkę
- **jugement m déclaratif d'absence** — sądowe stwierdzenie zgonu (*odpowiadające mniej więcej uznaniu za zmarłego*), postanowienie o uznaniu za zmarłego
- **justificatif m de l'absence au travail** — usprawiedliwienie nieobecności w pracy (*dokument*)
- **présomption f d'absence** — domniemanie zaginięcia osoby
- **procédures fpl de contrôle des absences** — procedury monitorowania nieobecności
- absentéisme m** absencja w pracy, uchylanie się od pracy (*poprzez nadużywanie dozwolonych prawem środków, np. zwolnień lekarskich*)
- absenter** nie uczęszczać, wagarować, opuszczać, być nieobecny, nie uczestniczyć
- absolu (absolue f)** absolutny, bezwzględny, całkowity, nieograniczony
 - **alcool m absolu** — czysty alkohol
 - **d'une manière absolue** — bezwzględnie
 - **démenti m absolu** — kategorię dementi
 - **disposer (de qqch) d'une manière absolue** — dysponować (czymś) w sposób absolutny
 - **droit m absolu** — prawo bezwzględne (skuteczne wobec każdego)
 - **fréquence f absolue** — frekwencja absolutna
 - **impossibilité f absolue** — całkowita niemożliwość
 - **incompétence f absolue** — niewłaściwość bezwzględna
 - **interdiction f générale et absolue** — całkowity i ogólny zakaz
 - **majorité f absolue** — większość absolutna, większość bezwzględna
 - **monarchie f absolue** — monarchia absolutna
 - **montant m établi en valeur absolue** — kwota bezwzględna
 - **nécessité f absolue** — absolutna konieczność
 - **nullité f absolue** — nieważność bezwzględna
 - **pouvoir m absolu** — władza absolutna, władza nieograniczona; pełnomocnictwo nieograniczone
 - **présomption f absolue** — domniemanie niewzruszalne (*præsumptio iuris ac de iure*)
 - **sécurité f absolue** — całkowite bezpieczeństwo
 - **valeur f absolue** — wartość bezwzględna
- absolutisme m** absolutyzm
- absolution f dawn.; proc. kar.** umorzenie (postępowania karnego z uwagi na wyrażenie skruchy, naprawę szkody itp.), warunkowe umorzenie, odstąpienie od wymierzenia kary
- absorption f** absorpcja, przejęcie
 - **absorption du compartiment** — absorpcja grupy aktywów (*w funduszach inwest.*)

Aleksandra Machowska – tłumacz przysięgły języka francuskiego i sędzia orzekający w Sądzie Rejonowym w Gliwicach; była delegowana do Ministerstwa Sprawiedliwości; absolwentka filologii romańskiej oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, a także studiów podyplomowych z prawa porównawczego (Uniwersytet Roberta Schumana w Strasburgu); współredaktorka i współautorka *Prawa francuskiego* (t. I, Kraków 2004, t. II, Kraków 2005); autorka *Słownika terminologii prawniczej polsko-francuskiego* oraz licznych artykułów z zakresu prawa francuskiego i porównawczego.

Publikacja stanowi kontynuację *Słownika terminologii prawniczej polsko-francuskiego*. Zawiera hasła z zakresu terminologii prawniczej, w tym wiele haseł z prawa europejskiego, oraz hasła z pogranicza prawa i innych dziedzin (rachunkowość, ekonomia, prawo rynków finansowych).

Z uwagi na różnice między polskim i francuskim systemem prawa niektórym hasłom towarzyszą definicje i wyjaśnienia, a także przykłady zastosowań mające źródło w autentycznych tekstach normatywnych i prawniczych.

Publikacja adresowana jest przede wszystkim do tłumaczy, prawników i przedsiębiorców współpracujących z firmami z krajów francuskojęzycznych.

Aleksandra Machowska est juriste exerçant la profession de magistrat de siège et traductrice de la langue française. Elle s'occupe aussi du droit comparé français et polonais.

Le Dictionnaire de la terminologie juridique français-polonais est adressé à tous ceux qui du fait de leur profession ou besoin actuel sont utilisateurs de textes juridiques français et/ou polonais ainsi qu'à ceux qui se trouvent confrontés à traduire ou à rédiger un document administratif. De plus, le dictionnaire est enrichi de définitions de certains des termes. Les utilisateurs y trouveront aussi une riche terminologie économique et financière.

Cena 99 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl